

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Teoría e historia da poboación		Código	615G01107
Titulación	Grao en Socioloxía			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Golías Pérez, Montserrat	Correo electrónico	montserrat.golias@udc.es	
Profesorado	Golías Pérez, Montserrat	Correo electrónico	montserrat.golias@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O obxectivo principal do curso é proporcionar os conceptos básicos para identificar e discutir a interrelación entre distintos fenómenos demográficos e a realidade social, económica e eventualmente de política pública (causas e consecuencias da caída da fecundidade, do envellecemento da poboación e dos procesos de migración, entre outros). No cumprimento deste obxectivo, o contido do curso atenderá especialmente ás poboacións dos países desenvolvidos e singularmente á poboación española. Son tamén metas deste curso o fomento do traballo persoal do alumno e a súa capacitación no manexo de instrumentos básicos na análise científica da realidade social, como as fontes estatísticas oficiais e o material bibliográfico. Os estudantes deberán aprender a buscar nas fontes de datos aqueles que se refiren a realidades demográficas relevantes, así como a calcular e interpretar os indicadores básicos da análise demográfica (taxas e índices) e a producir e explicar táboas e gráficos que describan realidades demográficas relevantes.			

Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos: Non se realizarán modificacións nos contidos. O material estará a disposición do alumnado na Plataforma Moodle. 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen: Se manteñen todas as metodoloxías. Sesión maxistral: As sesións realizaranse no horario previsto. Se celebrarán de maneira síncrona a través da Videoconferencia de Teams, pero serán gravadas e subidas tamén ao Moodle, xunto co material (presentacións, lecturas, outro material audiovisual) correspondente a cada tema, de xeito que teñan acceso de forma asíncrona aqueles alumnos con problemas de conectividade. A interacción co alumnado (participación e debate), manterase de maneira síncrona a través da videoconferencia ou chat de Teams e asíncrona habilitándose tamén Foros Virtuais de Moodle. - Obradoiros e Prácticas a través de TICs: Realización de actividades prácticas Explicaranse a través de Teams de maneira síncrona nas sesións interactivas e no horario previsto, pero a explicación será gravada e subida a Moodle. A entrega de prácticas será a través dos recursos dispoñibles en Moodle. - A proba obxectiva se realizará utilizando as ferramentas e recursos telemáticos dispoñibles para o alumnado. - O material de lectura, estará a disposición do alumnado dixitalmente. *Metodoloxías docentes que se modifican: non se modificarán as metodoloxías, pero se adaptarán á non presencialidade de maneira virtual, e se incorporarán Foros Virtuais (que non computarán para avaliación) 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: Estableceranse diferentes canles de comunicación directa co alumnado, a través das ferramentas e recursos que teñen a súa disposición: Teams, Correo electrónico, Moodle ou Teléfono (alumnado con limitacións de conectividade). A atención desenvolverase no horario semanal de tutorías establecido polos docentes, en tutorías grupais a concretar co alumnado, nas sesións virtuais síncronas, nos foros virtuais de Moodle 4. Modificacións na avaliación: Non se realizarán modificacións na avaliación *Observacións de avaliación: Manteránse as mesmas observacións 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía: Non haberá variacións no material nin na bibliografía. O esixido aos alumnos/as estará dispoñible na Moodle, en situación de presencialidade.
----------------------	--

	Competencias do título
Código	Competencias do título
A4	Relaciones entre la población, los recursos y medio ambiente en su movimiento y estructura; y el estudio de las técnicas y métodos del análisis demográfico.
A14	Capacidades en elaborar, utilizar, e interpretar indicadores sociales e instrumentos de medición social.
A17	Conocimientos y habilidades en la búsqueda de información secundaria en las diferentes fuentes (instituciones oficiales, bibliotecas, internet, etc.).
A32	Capacidades en contribuir al diseño de políticas públicas orientadas a abordar problemas sociales.
B1	Capacidad de organización y planificación.
B2	Toma de decisiones.
B3	Capacidad de análisis y síntesis.
B5	Capacidad de gestión de la información.
B6	Comunicación oral y escrita en la lengua nativa.
B7	Conocimientos de informática relativos al ámbito de estudio.

B9	Reconocimiento a la diversidad y a la multiculturalidad.
B12	Trabajo en equipo.
B13	Razonamiento crítico.
B27	Capacidades en reconocer la complejidad de los fenómenos sociales.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, en las lenguas oficiales de la comunidad autónoma.
C3	Utilizar las herramientas básicas de las tecnologías de la información y las comunicaciones (TIC) necesarias para el ejercicio de su profesión y para el aprendizaje a lo largo de su vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Os estudantes aprenderán a buscar nas fontes de datos aqueles que se refiren a realidades demográficas relevantes e a producir táboas e gráficos descritivos dos mesmos.	A4	B1	C1
	A17	B2	C3
		B3	
		B5	
		B6	
		B9	
		B12	
		B13	
		B27	
Os estudantes aprenderán a calcular e interpretar os indicadores básicos da análise demográfica (taxas e índices) así como a producir e interpretar táboas e gráficos que describan realidades demográficas relevantes	A14	B1	C1
	A32	B2	C3
		B3	
		B7	
		B9	
		B12	
		B13	

Contidos	
Temas	Subtemas
1.- O mundo que gañamos ou o que é igual, unha historia mínima da poboación mundial. De onde vimos?	1) O primeiro tema versa sobre a historia do poboamento mundial e subministra información ao alumno acerca de cal foi a evolución demográfica. É obrigatoria a lectura dun dos seguintes tres libros durante o mes de outubro e será obxecto de exame para o control 1: - Livi-Bacci, M. (1990), Historia Mínima da Poboación Mundial, Barcelona, Ed. Ariel. - Francesco C. Billari e Gianpiero Dalla Zuanna (2010), Declive ou revolución demográfica?, Madrid, Editorial CIS - Gosta Esping-Andersen (2010), Los tres grandes retos do Estado do Benestar, Barcelona, Editorial Ariel.
2.- En que momento estamos?, é dicir, a demografía do cambio de valores e as novas relacións familiares á que se suma a transición migratoria e o cambio étnico nos países de baixa fecundidade.	2) O segundo ofrece dous enfoques interpretativos para analizar a evolución da poboación e a súa dinámica máis actual. É obrigatoria a lectura dos seguintes artigos durante o mes de novembro e son obxecto de exame no control 2: - VV.AA. (1993), Europa no movemento demográfico. Os sistemas de pensións e a evolución demográfica, Madrid, Ministerio de Traballo e Seguridade Social. Capítulos 1 e 2. - Sen, A. (1995), "A explosión demográfica. Mitos e realidades", Revista Letra Internacional, Abril.

3.- O noso caso. A situación demográfica na España autonómica e que futuro nos agarda?	3) O terceiro tema céntrase en catro debates actuais e no estudo das súas consecuencias. A lectura obrigatoria neste caso é a seguinte e sera materia de exame no control 3 que tendra lugar en xaneiro: George, S. (2010), Sus crise, as nosas solucións, Barcelona, Ed. Icaria.
4.- Que pensamos e que estamos a debater? Un breve repaso dos debates actuais con base demográfica.	4) Este último tema está adicado ao debate intelectual baseado nun fenómeno social actual e o seu impacto demográfico. Para o curso 2020/2021 ocupáremosnos da crise sanitaria do Covid-19

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A4 A32 B9 B13 B27 C3	25	0	25
Lecturas	A4 B6 B9 B13 B27	8	20	28
Obradoiro	A14 A17 A32 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B9 B12 B13 B27 C1 C3	14	28	42
Prácticas a través de TIC	A14 A17 B2 B3 B5 B7 C3	14	21	35
Proba obxectiva	A14 A17 A32 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B12 C1 C3	2	16	18
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. Motivarase e valorarase a participación dos alumnos, mediante preguntas ou/e debates.
Lecturas	Cada tema do programa tendra unhas lecturas obrigatorias asociadas que deberan lerse atentamente pois son materia de exame
Obradoiro	Realización de actividades prácticas (de carácter grupal ou individual) nas que se combinan diferentes probas: lecturas, debates, resolución de problemas, roll play, trátase de prácticas sobre un tema específico, realizadas co apoio e supervisión dos profesores da materia.
Prácticas a través de TIC	Consiste na realización de clases prácticas, en grupos medianos, sobre cuestións relacionadas coa demografía e a evolución da poboación. As prácticas son definidas polos profesores sobre temas de actualidade e utilízanse ordenadores e o programa informático EXCEL para levalas a cabo.
Proba obxectiva	Exame, correspondente ás convocatorias oficiais sobre a totalidade do temario.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro Prácticas a través de TIC	A atención personalizada será de carácter individual (ou grupal) para solucionar dúbidas e/ou problemas que xurdan durante as clases, a realización das prácticas ou no obradoiro. A atención farase durante a celebración das sesións ou no horario de titorías, a través das distintas canles de comunicación: Correo electrónico, Teams (chat ou video conferencia), ou nos números de teléfono dos despachos dos/as profesores/as.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	A14 A17 A32 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B12 C1 C3	Exame, correspondente ás convocatorias oficiais sobre a totalidade do temario (incluídas as lecturas obrigatorias)	40
Obradoiro	A14 A17 A32 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B9 B12 B13 B27 C1 C3	Realización de actividades prácticas (de carácter grupal ou individual) nas que se combinan diferentes probas: lecturas, debates, resolución de problemas, roll play, trátase de prácticas sobre un tema específico, realizadas co apoio e supervisión dos profesores da materia.	30
Prácticas a través de TIC	A14 A17 B2 B3 B5 B7 C3	As prácticas consistirán na realización de exercicios relacionados co cálculo de indicadores das principais variables demográficas. Cada práctica inclúe a selección de indicadores, o manexo de bases de datos estatísticos, a construción de táboas de cálculo e a elaboración de gráficos.	30

Observacións avaliación
Todas as actividades, tarefas e traballos arealizar ao longo do cuadrimestre van contabilizarse para a nota final. As prácticas do obradoiro e as que se realicen a través de TICS desenvolveranse ao longo do cuadrimestre. O exame final terá lugar nas datas oficiais marcadas pola UDC. Para aprobar a materia é necesario aprobar tanto as actividades do obradoiro e prácticas(60%) como o exame (40%) Para superalas é necesario obter comomínimo un 5 en cada una. Gardarase a parte aprobada para a segunda oportunidade. Os materiais utilizados nas sesións,presentacións, audiovisuais, lecturas e prácticas tamén serán postos a disposición do/a alumno/a en formato dixital através da plataforma Moodle. As actividades e prácticas entregaranse en formato dixital a través da plataforma Moodle, sen necesidade de imprimilos. Tanto nos contidos como no sistema de avaliación atenderanse ás recomendacións de axustes razoables propostas pola Unidade de Atención á Diversidade (ADI) no caso do alumnado con diversidade funcional ou NEAE, proporcionadas pola Coordinación do PAT do centro. Aqueles/as alumnos/as con dispensa ou que se acollan ao recoñecemento de dedicación a tempo parcial deberán contactar coa profesora responsable da materia ao inicio de curso. O sistema de avaliación será o mesmo, só que as actividades ou prácticas a realizar na aula serán substituídas por outras ou adaptadas para a súa realización de maneira non presencial.

Fontes de información	
Bibliografía básica	- (). . - (). . - Cipolla. Carlo M. Historia económica de la población mundial. Ed. Crítica. Barcelona, 1978. Visión histórica de las relaciones entre producción, economía y población.- Comisión de las Comunidades Europeas 1983. Europa en el movimiento demográfico. Madrid. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid. Situación de la población europea a finales del siglo XX. Descripción de los efectos del paso del final de la primera transición demográfica al envejecimiento de las poblaciones europeas.- Della Zuanna, Giampiero y Billari, Francesco C. 2010. ¿Declive o revolución demográfica?: Reflexiones a partir del caso italiano. Madrid. Ed. Centro de Investigaciones Sociológicas-CIS. Debate sobre los planteamientos que defienden la situación de declive demográfico en algunas naciones europeas. Centrado en el caso de las regiones italianas- Esping-Andersen, G. 1991. Los tres grandes retos del Estado de Bienestar. Barcelona. Ed. Ariel (2010). Análisis socio-político que evalúa los tres principales tipos de ?Estados de Bienestar? existentes en Europa occidental y otras economías capitalistas avanzadas.- Esping-Andersen G. (Coord.) El déficit de natalidad en Europa. Ed. Obra Social ?la Caixa?. Barcelona, 2013. Estudio demográfico de la situación, características e implicaciones que tiene la mantenimiento de una baja natalidad.- Livi- Bacci M. Un largo viaje. Ed. Pasado y presente. Barcelona, 2016. Visión sintética de la historia y evolución de la población humana- Malthus. R. Primer ensayo sobre la población. Ed. Alianza. Madrid, 1966. Estudio de las consecuencias que puede tener el crecimiento de la población en la Gran Bretaña del siglo XIX. Primer estudio sobre la relación entre producción de alimentos y población. -->

Bibliografía complementaria	- Emmott S. Diez mil millones. Ed. Anagrama, Barcelona, 2013. Análisis de las consecuencias que puede llegar a tener un población de 10.000 millones. Efectos sobre la producción, comercialización, distribución y consumo.- Leal, J. L. y Fernández Cordón, J.A. 2006. Análisis territorial de la demografía española. Madrid. Fund. Fernando Abril Martorell. Situación de las variables demográficas y del crecimiento de las poblaciones de las Comunidades Autónomas a principios del S.XXI.- Livi-Bacci, Massimo. 1983. Introducción a la demografía. Barcelona. Ed. Ariel. Texto de los principios básicos del análisis de la población, desde la perspectiva demográfica.- Vinuesa, Julio y Puga, Dolores(ed.). 2006. Técnicas y ejercicios de Demografía. Madrid. Ed. Instituto Nacional de Estadística. Compendio de nociones básicas de cálculo y tratamiento de las variables demográficas, con ejemplos de la población española.
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Análise demográfica/615G01301

Globalización, medio ambiente e poboación/615G01409

Socioloxía das migracións/615G01410

Proxeccións de poboación/615G01411

Observacións

Recomendacións:1.- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia:1.3. De se realizar en papel:- Non se empregarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a impresión de borradores.2.- Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural3.- Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais4.- Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores de ambos os sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas...)5.- Traballarse para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade6. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas7. Facilitarse a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías